

Granskningsrapport

GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING 2022
HÖGLANDETS ÖVERFÖRMYNDARNÄMND

Datum: 2022-12-12

Handläggare: Jens Eriksson

Organisation: Revisionskontoret, Aneby kommunrevision

Kommunrevisionen Höglandet

| Aneby, Eksjö, Ydre, Höglandsförbundet |

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte och revisionsfrågor	1
1.3 Avgränsning.....	2
1.4 Revisionskriterier	2
1.5 Metod	2
2. Höglandets överförmyndarnämnd	3
2.1 Resultat av grundläggande granskningen	3
2.2 Uppföljning av 2021 års grundläggande granskning.....	6
2.3 Sammanfattande bedömning och rekommendationer.....	7

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1§ ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom styrelse/nämnders verksamhetsområden i den omfattning som följer God revisionsred. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnden ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Grundläggande granskningen är den granskning som varje år genomförs avseende styrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om det finns en tillräcklig styrning och intern kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Revisionskontoret Kommunrevisionen Högländet genomför, på uppdrag av Aneby kommunrevision, en grundläggande granskning av Högländets överförmyndarnämnd.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen avser Högländets överförmyndarnämnd som är en gemensam nämnd för kommunerna Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda. Vetlanda är värdkommun för den gemensamma nämnden.

Kommunfullmäktige i Vetlanda har fastställt reglemente¹ för den gemensamma nämnden som ska antas av respektive kommunfullmäktige i de samverkande kommunerna. Det som gäller för en nämnd ska, om inget annat sägs, även tillämpas för en gemensam nämnd².

Syftet med den översiktliga grundläggande granskningen är att ge revisorerna ett underlag till att uttala i revisionsberättelsen. Den övergripande revisionsfrågan som ska besvaras är:

Har nämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt sätt, och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

¹ Reglemente för Högländets överförmyndarnämnd, KF 2018-11-21, §115.

² Kommunallagen 9 kap 23§.

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Måluppfyllelse för ekonomi och verksamhet
2. Styrning, kontroll och åtgärder

Område 1 bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Område 2 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig.

1.3 Avgränsning

Granskningen är översiktlig och avser verksamhetsår 2022. Granskningen omfattar inte granskning av säkerhet i redovisningssystem.

1.4 Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer:

- Kommunallag (2017:725) (KL)
- Reglemente för nämnden
- Mål och budget 2022
- Fullmäktigebeslut
- Övriga interna regelverk och instruktioner

1.5 Metod

Den grundläggande granskningen utgår från Skyrev:s ”Vägledning för grundläggande granskning” beslutad 2022-01-31.

Granskningen har utförts genom att:

- Löpande ta del av grundläggande dokument såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, årsbokslut, internkontrollplaner och protokoll.
- Dialogmöte med nämnd och överförmyndarchef.

Granskningsrapporten har faktagranskats av Tf Överförmyndarchef.

2. Höglandets överförmyndarnämnd

2.1 Resultat av grundläggande granskningen

Nedan följer i granskningen identifierade iakttagelser som ligger till grund för bedömning av om delarna i respektive granskningsmoment är uppfyllt. Genom färgsättning illustreras om respektive granskningsmoment bedöms vara Tillfredställande/Tillräckligt, Delvis tillräckligt/tillfredställande, Inte tillfredställande/tillräckligt. Går ej bedöma.

2.1.1 Måluppfyllelse för ekonomin och verksamheten

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
1. Måluppfyllelse		
a) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grönt	I delårsbokslutet per 2022-08-31 framgår att verksamheten kommer att ha kostnader som inte tagits höjd för i budgeten. Exempelvis kostnader för att Vetlanda kommun är värdkommun ca 300 tkr samt implementering av nytt verksamhetssystem, merkostnad jmf tidigare system 300 tkr/år. I protokollet från november sammanträdet (§ 120, 2022-11-16), framgår att verksamheten håller lagd budget.
b) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gult	<p>I budgeten 2022-2024 168§ KF 15 dec 2021 framgår att nämnden tolkat och brutit ner två av fyra fullmäktigemål till tre egna nämndmål. Måluppfyllelse per 2022-08-31 redovisas i Överförmyndarnämndens verksamhetsberättelse vilket framgår av värdkommunens delårsrapport 2022 (Vetlanda kommun). Redovisningen utgörs av beskrivningar kring vad som gjorts under året eller som planeras att göras. Eftersom nämndens mål är generella till sin karaktär och det saknas fastställda mätbara mål är det svårt att utvärdera måluppfyllelsen på ett objektivt sätt.</p> <p>Redovisningen som görs av verksamhetsmålen i delårsrapporten är inte stringent i och med att redovisningen som görs mot fullmäktigemålen inte utgår från den nedbrytning och tolkning av fullmäktigemålen som framgår av budgeten 2022–2024. Exempelvis redovisar nämnden information som avser ”Rekrytering av ställföreträdare till olika uppdrag” under fullmäktigemålet ”Nytänkande och livslångt lärande” vilket inte är i linje med tolkningen av fullmäktigemålet som framgår av budgeten 2022–2024. Informationen skulle i stället redovisats under fullmäktige målet ”Service i toppklass”. Ett annat exempel är fullmäktigemålet ”Hållbarhet i alla led” ett mål som nämnden inte brutit ner till något eget nämndmål. Mot detta mål redovisar nämnden information som avser rättsäker och effektiv granskning av inlämnade handlingar som i stället borde redovisats under fullmäktigemålet ”Service i toppklass”.</p> <p>För skapa tydlighet i redovisningen rekommenderas nämnden att vara mer stringent i sin redovisning av måluppfyllelsen och tillse att redovisningen av nämndens mål görs mot rätt fullmäktigemål.</p>

2.1.2 Styrning, kontroll och åtgärder

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
2. Verksamhetsplan		
a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet? (Verksamhetsplan)	Rött	Nämnden har inte antagit någon verksamhetsplan för 2022 utan hänvisar till kommunens detaljbudget 2022-2024 168§ 2021-12-15 samt till årshjulet som antogs 2022-01-12, §8. I kommunens detaljbudget finns en förenklad beskrivning av nämndens verksamhet, omvärldsanalys, budget, investeringsplan samt nämndens mål. För att utveckla styrningen bör nämnden upprätta och ta aktiva beslut kring nämndens verksamhetsplan. Årshjulet är ingen verksamhetsplan. Iakttagelse från föregående år kvarstår.
b) Finns formulerade och antagna mål för nämndens verksamhet?	Grönt	Nämndmål för 2022 antagna Protokoll 2021-12-08 §144.
c) Finns formulerade och antagna mål för nämndens ekonomi?	Grönt	Inget specifikt mål utan generellt mål som budget i balans.
d) Är de beslutade verksamhetsmålen uppföljningsbara (mätbara med bedömningsintervall)?	Gult	Mätbara mål/indikatorer saknas: I budgeten 2022-2024 168§ 2021-12-15 som fastställts av KF framgår tolkningen och nedbrytningen av 2 av fullmäktige målen i tre egna nämnd mål. Till nämndmålen finns en beskrivning av vad målen ska mäta. I nämndmålet ”Rättsäker och effektiv granskning” framgår att ställföreträdarnas årsräkningar ska granskas så att både rättssäkerhet och effektivitet uppnås. Konkreta och mätbara målvärden som preciserar hur mycket som ska granskas för att målet ska bedömas som uppnått, delvis uppnått eller inte uppnått framgår inte. Övriga nämndmål är mer generella till sin karaktär i form av strävans mål. Notera att nämnden inte heller har angett några konkreta mätbara målvärden i samband med att nämndmålen för 2022 antogs (Protokoll 144§, 2021-12-08). Nämnden rekommenderas att utveckla målstyrningen mot att ange, där så är möjligt, mer konkreta och mätbara mål för att på bättre sätt kunna utvärdera måluppfyllelsen.
3. Budget		
a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grönt	Nämnden har inte antagit någon budget för sin verksamhet 2022. Budget för överförmyndarnämndens verksamhet har fastställts i kommunens budget 2022 av fullmäktige 2021-12-15, i enlighet med 11 kap. 9§ Kommunallagen (2017:725). Detta innebär att budgeten för 2022 fastställdes innan föregående års granskningsrapport avseende den grundläggande granskning överlämnades till nämnden. Nämnden har dock hört sammat revisionens rekommendationer och antagit en budget för sin verksamhet för 2023.

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
4. Rapportering och åtgärder		
a) Har nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	Grönt	I stora delar regleras detta av samverkansavtalet, reglementet samt Överförmyndarnämndens årshjul. Årshjulet antogs av nämnden 2022-01-12.
b) Sker återrapportering enligt uppställda direktiv?	Grönt	Har inte funnit något som indikerar på motsatsen.
c) Är uppföljningen heltäckande, dvs omfattar all verksamhet och ekonomi?	Grönt	Har inte funnit något som indikerar på motsatsen
d) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse, resultat och effekter?	Grönt	I allt väsentligt.
e) Vidtar nämnden tillräckliga åtgärder vid information om avvikelser?	Grönt	Har inte funnit något som indikerar på motsatsen.
5. Riskanalys		
a) Har nämnden fastställt/beslutat en riskanalys inom ramen för den intern kontrollen?	Rött	Nämnden har inte kunnat presentera en dokumenterad riskanalys kopplat till de kontrollåtgärder som framgår av internkontrollplanen. Fastställd riskanalys saknas.
b) Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån fastställd internkontrollplan?	Rött	Nämndens internkontrollplan utgår inte från en dokumenterad och fastställd riskanalys. Grunden i ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll är en effektiv och ändamålsenlig riskanalys och riskhantering. De kontroller och åtgärder som framgår av nämndens internkontrollplan bör alltid utgå från en väl genomförd riskanalys. I riskanalysen identifieras och värderas riskerna för verksamheten dvs risker kopplade till uppdrag och mål. Vilket kan vara alltifrån ekonomi, regelefterlevnad, verksamhetsmål, uppdrag eller oegentligheter/otillbörlig påverkan med mera. När riskerna har identifierats tas sedan ställning till om och hur uppdagade risker ska hanteras. Det är dessa uppdagade kontrollåtgärder som sedan ska utgöra nämndens internkontrollplan. Riskanalysen och internkontrollplanen ska årligen utvärderas, uppdateras samt fastställas. Faktagranskning av rapportutkast: I svaret, daterat 2022-12-12, hänvisar nämnden till att en riskanalys har genomförts i samband med införandet av systemet Provisum. Nämnden anger att riskanalysen inte kan presenteras eftersom nämnden inte kommer åt de handlingar som förvaras hos den medarbetare som för tillfället är frånvarande. Revisionen noterar utifrån erhållet svar att den eventuella riskanalysen som gjorts är kopplad till implementeringen av ett system och därmed inte avser kontrollåtgärderna i internkontrollplanen.

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
6. Intern kontroll		
a) Har nämnden antagit en internkontrollplan för innevarande år?	Grönt	Internkontrollplan antagen 2022-02-09
b) Har nämnden följt upp internkontrollplanen under året?	Gult	Internkontrollplan har delvis följts upp under året. På mötet i april (2022-04-20, §69). När uppföljningen på sammanträdet i nov (2022-11-16, §124) framgår att punkten flyttas till dec sammanträdet. Vid sammanträdet i dec beslutade nämnden att flytta uppföljningen till efter årsskiftet eftersom Tf Överförmyndarchef har nyss tillträtt. Nämnden bedöms dock ha rutiner för att löpande följa internkontrollplanen i enlighet med fastställt årshjul.
c) Har nämnden vidtagit åtgärder vid avvikelser från internkontrollplanen?	Går ej bedöma	Bedömning görs ej då uppföljning görs efter årsskiftet.

2.2 Uppföljning av 2021 års grundläggande granskning

På uppdrag av kommunrevisorerna i Aneby kommun genomförde KomRedo grundläggande granskning av Höglandets överförmyndarnämnd 2021. Med anledning av de iakttagelser som gjordes i samband med granskningen lämnades följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar nämnden att fatta aktiva beslut kring budget, verksamhetsplan, uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell, reglemente och samverkansavtal.
- Vi rekommenderar nämnden att upprätta och fatta beslut om internkontrollplan utifrån dokumenterad riskanalys kring förutsättningarna att uppfylla fullmäktiges mål och uppdrag.

Bedömning

Nämnden har behandlat föregående års granskningsrapport i samband med sammanträdet 2022-01-12 och svar inkom till revisionen 2022-02-17. I samband med 2022 års grundläggande granskning har vi följt upp föregående års iakttagelser/rekommendationer och noterar att stora delar av revisionens synpunkter har omhändertagits. Vi kan dock notera att följande iakttagelser kvarstår:

- Verksamhetsplan för 2022 har inte antagits (Nämnden ska ta aktiva beslut).
- Internkontrollplanen har inte upprättats och beslutats utifrån en dokumenterad riskanalys.

2.3 Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Vår översiktliga bedömning i denna grundläggande granskning är att överförmyndarnämnden i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredställande sätt. Vi noterar att det fortfarande finns brister kopplade till nämndens interna styrning och kontroll.

Utifrån granskningens resultat rekommenderar vi nämnden att:

- Vidareutveckla mätbara mål och mått för att säkerställa en tydlig bedömning av nämndens måluppfyllelse.
- Vara mer stringent i sin redovisning av måluppfyllelse i delårsrapport och årsredovisning med syftet att säkerställa att redovisningen av nämndens mål görs mot rätt fullmäktigemål.
- Att fatta aktiva beslut och anta en verksamhetsplan för nämndens verksamhet.
- Upprätta och anta en riskanalys för verksamheten samt tillse att internkontrollplanen bygger på kontrollåtgärder som framkommit utifrån genomförd riskanalys.

Eksjö 2022-12-16

Kommunrevisionen Höglandet

Jens Eriksson

Revisionschef